

**JAKÉ MOŽNOSTI PŘI NÁVŠTĚVĚ MUZEÍ MAJÍ
OSOBY S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM ANEB JAK
PRACOVAT S TĚMITO NÁVŠTĚVNÍKY V
MUZEU/GALERII**

**(PREZENTACE VÝZKUMU 09/2009-
03/2010 - DIPLOMOVÁ PRÁCE)**

Mgr. Lenka Zmeková

LITERATURA

- **Důležité otázky a odpovědi při komunikaci s osobou s mentálním postižením.** KREJČÍŘOVÁ, Olga. *Manuál základních postupů jednání při kontaktu s osobami s mentálním postižením.* Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, s. 16-28. ISBN 978-80-244-1635-9.
- Museum without Barriers
- KREJČÍŘOVÁ, Olga. *Estetická výchova mentálně retardovaných.* 1. vyd. Olomouc : Netopejr, 1998. 93 s. ISBN 80-86096-12-2.
- VALENTA, Milan. *První český speciálně pedagogický cestopis, aneb, Péče o postižené v Holandsku s důrazem na dramaterapii zvláště pak fenomén rotterdamského divadla mentálně retardovaných herců.* 1. vyd. Olomouc : Netopejr, 1997. 54 s. ISBN 80-86096-02-5.

DŮLEŽITÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI PŘI KOMUNIKACI S OSOBOU S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM (KREJČÍŘOVÁ, OLGA)

- Jaké pojmy nemůžeme při komunikaci s osobou s mentálním postižením používat?
- Je osoba s mentálním postižením ochotná s vámi vždy komunikovat?
- Jak budeme osobu s mentálním postižením oslovovat?
- Jak zjistíme, že nám člověk s mentálním postižením rozumí?
- Co dělat, když vy nerozumíte sdělení člověka s mentálním postižením?
- Jakou překážkou může být pro osoby s mentálním postižením výtah?

KDO JE OSOBA S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

- Představují mezi postiženými jednu z nejpočetnějších skupin - negativní sociální role.
- Při klasifikaci mentálního postižení je zdůrazněno hledisko jedinečnosti.
- Estetické činnosti se výrazně podílí na rozvoji celé řady psychických procesů osob s mentálním postižením. Nejčastěji hudba, výtvarný projev.
- Nízká úroveň zájmových aktivit - pasivita.
- Pro osoby s mentálním postižením je instituce „mimo jeho domov“ často první estetický prožitek a může být i prvním a mocným iniciátorem zájmu o kulturu nebo zájmovou estetickou činnost.

MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE MUZEA A OSOB S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

- Pedagogicky upravit výklad u stálých expozic a výstav dle **didaktických metod a zásad** pro osoby s mentálním postižením.
- Vytvořit specifický program pro tyto osoby u stálých expozic/výstav.
- Realizovat programy přímo v muzeu nebo uvnitř instituce, kde osoby s mentálním postižením žijí (dochází tam).
- Vůbec neupravovat program pro tuto skupinu osob.

VÝZKUM (ŘÍJEN 2009 - BŘEZEN 2010)

- Město Jindřichův Hradec.
- Probíhal ve dvou institucích: **Sociální služby Česká, Muzeum Jindřichohradecka.**
- Základní výzkumná otázka: **„Jaké možnosti při návštěvě muzeí mají osoby s mentálním postižením v rámci jejich integrace do společnosti“?**
- Cíl výzkumu: **Osoba s mentálním postižením a volný čas, co přináší těmto osobám návštěva muzea, osoba s mentálním postižením a bariéry, osoba s mentálním postižením jako návštěvník muzea.**
- Výzkum byl realizován pomocí metody kvalitativní teorie.
- Výzkumu se zúčastnilo 6 žen ve věku 50 - 70 let s podobnou hloubkou postižení.

MUZEUM JINDŘICHOVRADECKA

SOCIÁLNÍ SLUŽBY ČESKÁ

TRASA Z SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČESKÁ DO MUZEA JINDŘICHORADECKA

23. 9. 2009 STÁLÉ EXPOZICE MUZEUM JINDŘICHOVRADECKA - DEVĚT MÍSTNOSTÍ, BEZ PRŮVODCE.

Nejvíce překvapující reakcí při prohlídce bylo, když si paní Gabriela všimla v expozici Knižní kultury fotografie se starou budovou muzea a poznala, že je to tatáž budova, ve které se nachází „koukejte, to je tahle budova, akorát stará, to je pěkná fotka, vid'te.“

27. 11. 2009 JIHOČESKÝ LIDOVÝ TEXTIL - JEDNA MÍSTNOST, BEZ PRŮVODCE.

Klientka paní Gabriela, ráda šije, háčkuje a vyrábí tašky. Na výstavě tedy viděla to, co sama dělá a se zálibou pozorovala dané výrobky. Dokonce srovnávala své výrobky s výrobky na výstavě „*to je krásný, to já bych takhle pěkně nezvládla*“.

8. 12. 2009 EVROPSKÉ VÁNOCE/KRÝZOVY JESLIČKY - DVĚ MÍSTNOSTI, PRŮVODCE.

Paní Marcela si všimla receptu na anglický puding a četla ho „*je to nějaké složité, to si asi neuvařím*“, „*nechat puding tři dny v ledničce? To už se nebude dát jíst.*“

17. 12. 2009 SVĚT PANENEK ANNY ŠLESINGEROVÉ A EDUARDA LEDERERA - JEDNA MÍSTNOST, BEZ PRŮVODCE.

*„Podívej co to je, to jsou cizí
vlasy (smích).“*

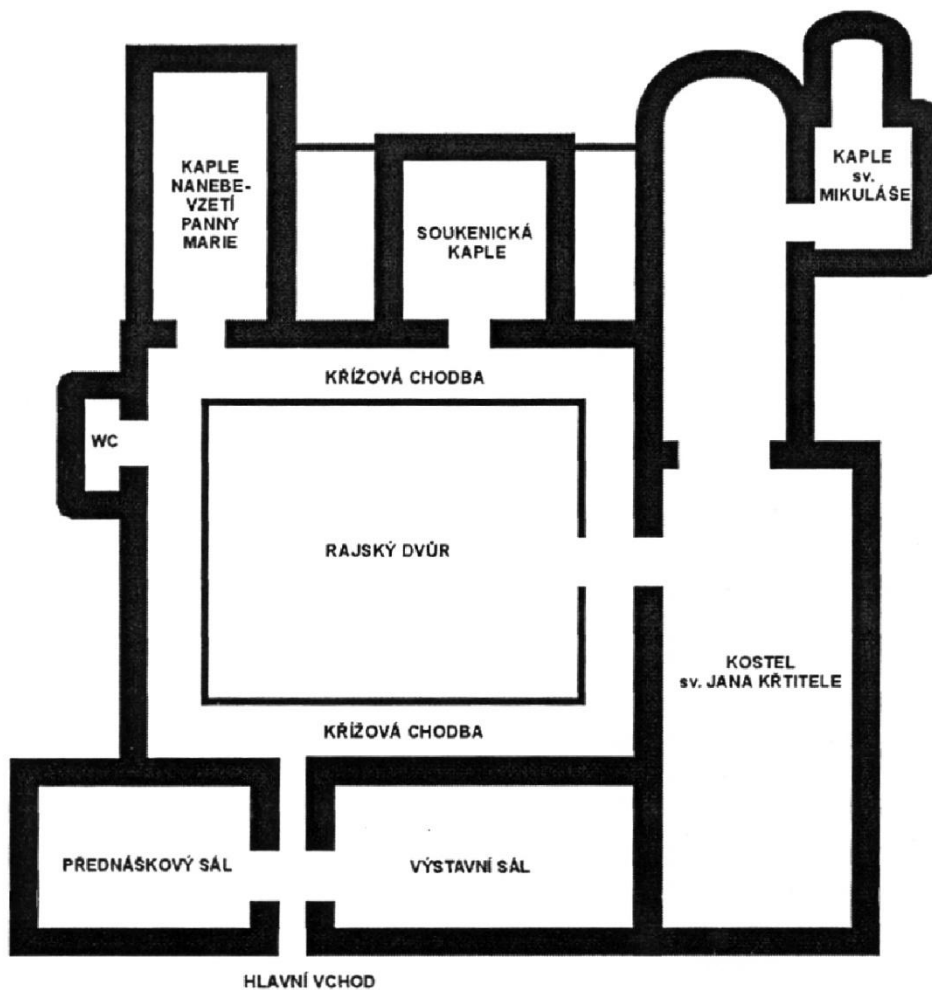
12. 3. 2010 AREÁL MINORITSKÉHO KLÁŠTERA A KOSTEL SV. JANA KŘTITELE - AREÁL, PRŮVODCE.

V kostele sv. Jana Křtitele, kdy klientky srovnávaly tento kostel s kostelem, kam pravidelně chodí „*tam kam chodíme, je to taky pěkný, jsou tam taky takový sochy a Panenka Marie.*“

PLÁN AREÁLU MUZEA VE ŠTÍTNÉHO ULICI

OSOBA S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A VOLNÝ ČAS

Klient

- Klientky jsou ovlivněny hlavně zvykem na určitou činnost, které svůj volný čas věnují - nebezpeční pasivity.

V expozici Měšťanské kultury bylo zaznamenáno „*ty šperky jsou krásný, podívej se na ně*“.

My:

- Nabídnutí konkrétní aktivní činnosti vzhledem k zálibám a zájmům zvýší možnosti osob s mentálním postižením. Nemusí být specifická, ale může korespondovat se zájmy - viz výstava Jihočeský lidový textil.

OSOBA S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A MUZEUM

Klient:

- Klientkám se v muzeu líbilo, i když nedokázaly popsat jeho přesný význam.

„To půjdeme zase na to samé místo?“

„Byli jsme na těch fotkách, bylo to hezký, byl tam kostel, obrazy, jesličky, panenky, Mikuláš, ale ty fotky, je to tam, jak jsme byli, byli jsme tam, že jo?“

My:

- Je důležité osobě s mentálním postižením vysvětlit konkrétní nabídku a podat i obrazový materiál.
- Klientky si spojují návštěvu muzea s daným místem, které se jim zdá stále stejné.

OSOBA S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A BARIÉRY

Klient:

- Pro klientky se ukázaly největší bariérou finance. Spíše upřednostňují nákup osobních potřeb a léků před jiným finančním vydáním.

My:

- Nastavit slevu pro tuto skupinu, vymyslet možnost vzájemné spolupráce.
- Slevy na ZTP karty.

„Mám sebou tu kartu, nezapomněla jsem jí, to já jí beru všude sebou, mám pak slevy.“

OSOBA S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM JAKO NÁVŠTĚVNÍK MUZEA

Klient

- Je důležité podpořit orientaci a vnímání -přítomnost asistenta nebo průvodce.
- Dvě klientky dokázaly přečíst popisky a zajímaly se o význam předmětu.
- Záleží na zdravotním stavu klienta, jeho věku a celkovém sestavení skupiny.
- Vzbudit zájem.

„Když jsme byli před tím na těch panenkách, tak se mi líbily ty kroje, a v kostele se mi líbil oltář, a taky Mikuláš a čert.“

My:

- Být připraven.

ZÁVĚR A DOPORUČENÍ PRO PRACOVNÍKY MUZEA/GALERIE

- Problém přítomnosti odborného pracovníka v muzeu/galerii, zabývající se prací s veřejností - nepřítomnost muzejního pedagoga.
- Najít si vhodný informační materiál o této problematice.
- Aktivně vyhledat v místě muzea/galerie organizace, kde osoby s mentálním postižením žijí (dochází tam).
- Navázání spolupráce muzea/organizace. Oboustranná spolupráce.
- Zaslání informačního materiálu, osobní návštěva, speciální nabídka nebo přizpůsobený výklad.
- Při sestavování programu nebo při výkladu v expozici myslet na didaktické metody a zásady pro práci s osobami s mentálním postižením.
- Po výkladu dát „domů“ obrazový materiál - osoby s mentálním postižením si pak zážitek vybaví.
- Podpořit aktivitu místo pasivity u těchto osob - velká výhoda muzea - demonstrační metoda.

- **Děkuji za pozornost.**

